Ner 19

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Piątek dnia 13 Lutego v. s. 1825 roku.

Wiadomości Krajowe.

Wilno.

Rząd Gubernialny Litewsko-Wileński przesłał do Redakcyi gazety Kuryera Litewskiego, dla ogłoszenia, o wymianie monety miedzianey starego stępla na nową lub na assygnaty; postanowienie, w brzmieniu następującym:

Kopija z kopii. M. S.

Departament Podskarbstwa Państwa Wydział Rozporządzeń.

Oddział IV. Stół I.

7 stycznia 1825. *Ner* 39.

O wymianie monety miedzianey starego stępla na nową lub na assygnaty.

N. 3703.

Okolnie do wszystkich Izb i Expedycyy Skarbowych.

Przez Dziennik Komitetu PP. Ministrów, Naywyżey potwierdzony, dnia 9 grudnia upłynionego 1824 roku, postanowiono: ażeby wszystkie pieniądze miedziane starego stępla, znayduiące się jeszcze w obrócie, koniecznie w przeciągu trzech miesięcy były wymienione w Podskarbstwach Powiatowych, na monetę miedzianą nowego stępla, albo na assygnaty bankowe Państwa; w przeciwnem zaś zdarzeniu, jeżeli po upłynieniu tego terminu znaydą się u kogokolwiek pieniądze miedziane starego stępla, takowe pieniądze podpadać mają konfiskacie, zakreślony zaś termin trzymiesięczny liczyć w każdem mieście i powiecie od dnia otrzymania w niem o tem postanowienia, niezwłóczne i po wszystkich mieyscach opublikowanie tego włożyć na surową odpowiedzialność Zwierzchności mieyscowey.

Na skutek czego polecam wszystkim Izbom i Expedycyom Skarbowym nieodmiennie i ściśle do wykonania:

Naprzód, niezwłócznie i ściśle zalecić od siebie Podskarbstwom Powiatowym swey wiedzy, ażeby wchodzącą do nich dla wymiany od wolnie przynoszących monetę miedzianą starego stępla jakoto: piątaki, groszewiki, kopieyki, grosze, a nawet półgrosze, przyymowały w przeciągu naznaczonego trzymiesięcznego terminu z wydaniem w tymże czasie przynoszącym bez naymnieyszego zatrzymania, monety miedzianey nowego stępla, lub assygnat Banku Państwa, a po upłynieniu pomienionego terminu, takowey wymiany już nie czynić, pod obawą naysurowszey za to odpowiedzi.

Powtóre: A tymczasem i zgoła nie daley jak do tegoż trzymiesięcznego terminu, Podskarbstwa Powiatowe obowiązane są, przynoszoną do nich od opłacających podatki i dochody monetę miedzianą wszystkich dawnieyszych stęplow, przyymować bez przeszkody i zapisywać do przychodu, podług właściwych artykułów, co gdzie należy i jak przepisano o tem ode mnie w przełożeniu z dnia 18 lipca 1823 roku; za upłynieniem zaś terminu trzechmiesięcznego, monety miedzianey dawnego stępla, ani w podatkach, ani na wymianę, jak wyżey jest powiedziano, od nikogo nie przyymować.

Potrzecie: niewniesione w swoim czasie do kassy, albo nieodmienione w niey, dawnieyszego stępla pieniądze, które na osnowie wyżey wspomnionego postanowienia, konfiskowane i oddawane bydź mają do Podskarbstw Powiatowych, należy po przyjęciu zapisywać do przychodu, w osobnym artykule pod zawiadowstwem Departamentu Podskarbstwa Państwa.

Poczwarte: wchodzącą do Podskarbstw Powiatowych tym, drugim lub trzecim sposobem monetę miedzianą stępla dawnieyszego, mają Izby Skarbowe i Expedycye Skarbowe podawać w swoich wiadomościach, przesyłanych do Departamentu Podskarbstwa Państwa pod literą *A* z miesiąca na miesiąc oddzielnie o monecie miedzianey nowego stępla.

Oryginał podpisali: Minister Skarbu Jenerał Porucznik *Kankrin.* — Dyrektor *J. Rosenberg.* — Zaświadczył Naczelnik stoła *H. Chitrow*

Z kopiją zgodno: Powytczyk *Milanowski.*

Hiszpania.

Madryt d. 18 stycznia.

(*z Gazety Hamburskiey Börsen Halle*):

Władze z wielu prowincyy, osadzonych woyskiem francuzkiém, stosownie do umowy, weszły z prośbami do Króla Jmci, iż francuzcy jenerałowie rozbrajali królewskich ochotników; w prośbach tych wyraziły: iż oni władzę cywilną sobie przywłaszczają. Rada ministrów zgromadziła się z tego powodu w nieobecności Pana *Zea*, pod prezydencyą P. *Calomarde* i postanowiła prosić u Króla Jmci o udzielenie tajemnych artykułow umowy, zawartey z *Francyą*; na postanowienie, które Pan C. osobiście podał Królowi, odebrał odpowiedź: Zrób mi raport otrzymanych zażaleń od miast i prowincyy, zajętych woyskiem francuzkiém, a o resztę nietroszcz się.

Krążąca zza granicy pogłoska, że nakazano znaczny zaciąg woyska, jest bez zasady.

Wczora przybyli tu dway gońcy z *Lisbony* z listami, jeden do naszego rządu, a drugi do posła portugalskiego; ostatni wyjechał do *Paryża.*

Jenerał *Campana*, jeneralny kapitan prowincyi *Sewilli*, posłał mocny oddział woyska do *Kadyxu*, dla sprowadzenia ztamtąd byłych członków stanów Kortez: *Septimo*, *Ramirez*, *Arellano* i *Rojo*, którzy są tam w więzieniu; ale tego jenerał *Latour-Foissac*, na przełożenie obywateli i łzy małżonki P. *Arellano*, odmówił.

Policya wydała ogłoszenie, iż familia byłych ochotników narodowych i urzędnicy konstytucyyni, którzy stosownie do wyroku królewskiego zmuszeni byli do opuszczenia *Madrytu*, mogą powrócić bez obawy prześladowania. Przebaczenie znayduje niejaki opór w radzie kastyliyskiey, która krok ten za pośpieszny uważa.

Rząd kazał urzędowie przez gazety zaprzeczyć pogłosce, że władze prowincyonalne Katalonii miały bydź przeniesione z *Barcelony.*

Jeśli można dać wiarę powieściom, krążącym tu od dnia wczorayszego, bardzo niesprawiedliwie utrzymują ci, którzy zarzucają ministeryum francuzkiemu, że zaniechało pożytków handlowych Francyi z naszą Ameryką; gdyż zapewniają, że rząd francuzki zawarł z rządem naszym przymierze handlowe, przez które francuzcy kupcy zastrzegli sobie wielkie korzyści, pochodzące ze zmnieyszenia cła wchodowego od swoich towa-

rów, tak w *Hawannie*, jako i innych portach A-meryki.

Pomimo wszystkiego, co o tém rozgłoszono, rząd nieodebrał żadney wiadomości urzędowey, o przybyciu okrętu Azyi (lub *S. Francisco de Assis*) do południowey Ameryki.

Prowincye, *Estremadura* i *Katalonia*, w których woyska konstytucyyne naydłużey stały, wyjednały sobie, iż na rok 1825 opłacać będą tylko połowę dziesięciny; a gdzie się w nich o drugą połowę dopominają, stają z oporem.

Pod dowództwem *Bessieresa*, jako jeneralnego kapitana, wysyłają woyska do *Cuenzy*, dla uśmierzenia zapału, który tam jest większy, jak gdzie indziey.

Nota Anglii, względem uznania dwóch krajów południowey Ameryki, została tu d. 18 udzielona nadzwyczayney radzie ministrów, francuzkiemu sprawującemu interessa przy dworze tuteyszym i posłom mocarstw północnych.

Jenerał *Latour-Foissac* w *Kadyxie* nie tylko odmówił wydania przez jenerała *Campana* żądanych członków byłych stanów Kortez, ale nawet zmusił kommissyą i oddział woysk, przysłanych do opuszczenia *Kadyxu*. Intendent policyi kadyxkiey, który zmuszony był wyjechać do *Chiclany*, i tam chciał skazać na wygnanie dwóch zakonników i 32 obywateli obwinionych o zdania *liberane*, czego mu atoli francuzki komendant wyspy *Leonu* wzbronił, oświadczając, azeby na przyszłość zupełnie się wstrzymał od podobnych kroków, i o każdem policyynem uwięzieniu jemu we 24 godzinach donosił.

Jenerał *Latour-Foissac* uzbraja jak nayśpiesznìey *Kadyx* i jego okolice: z nowey naszey fabryki w *Sewilli* ma bydź tam posłana wielka liczba dział.

— *Dnia* 20. —

(z *Gazety Warszawskiey*).

Interessa skarbowe, albo raczey środki zasilenia wycieńczonego skarbu, zaymują ciągle ministrów naszych. Na jednem z ostatnich posiedzeń rady ministrów, rozważano podania kilku miast, w których woysko francuzkie stoi na osadzie, a które proszą o przywrócenie sądownictwa krajowego. Rada uznała potrzebę proponować Królowi Jmci odmiany taynych artykułów układu, zawartego w dniu ostatnim grudnia, względem przedłużenia pobytu woyska francuzkiego; lecz Monarcha nie przyjął tego wniosku.

Zaciąg gwardyi królewskiey idzie z pośpiechem, lecz zaciąg 45.000 ludzi do woyska liniowego odłożono znowu do przyszłego miesiąca.

— *Dnia* 21. —

Słychać o zawartym traktacie handlowym między Hiszpanią i Francyą, według którego okręty kupieckie francuzkie, płynące do osad hiszpańskich, które nie powstały, mają opłacać cło wchodowe bardzo małe.

Jenerał *Latour-Foissac* kazał umacniać *Kadyx* tak, aby twierdza ta była równie niedobytą, jak *Gibraltar*. Wreszcie handel w *Kadyxie* bardzo się zmnieyszył. Przez cały tydzień, to jest, od dnia 7 do 14 stycznia nie zawinął tam żaden okręt, co się jeszcze od lat 40 nie zdarzyło.

— *Dnia* 23. —

Król Jmć przedłużył do dnia 1 marca termin, aby ci, którzy za uczynione dla ołtarza i tronu przysługi mogą mieć prawo do łaski Monarchy, przyrzeczoney postanowieniem z dnia 9 sierpnia, zgłaszali się do właściwey władzy.

W ogólności stronnictwa zdają się zbliżać do siebie.

— *Dnia* 25. —

(z *Korrespondenta Warszawskiego*).

Cały dwór uda się niebawnie do *Aranjuez* gdzie i sztab główny francuzki znaydować się będzie.

Na wniosek Pana *Zea*, będą w Hiszpanii założone telegrafy. Już wyznaczono w tém celu kommissyą, którey członkiem jest także półkownik *Antonio de Montenegro*.

Zapewniają, że rząd nasz zawarł z kapitalistami angielskiemi układy o nową pożyczkę.

Kapituła w *Walladolid* zaymuje się czynnie urządzeniem i uzupełnieniem ochotników królewskich, i własnym kosztem zaspakaja wszelkie na to wydatki.

Ogłoszono wyrok królewski, zabraniający noszenia mundurow i ozdob honorowych, za rządu konstytucyynego pozyskanych.

— *Dnia* 26. —

Nadzwyczayne zgromadzenie rady odbywa się ciągle. Prezes rady kastyliyskiey P. *Villela* zaproszony był na posiedzenie dnia 23 odbyte. A ponieważ tok interessów politycznych nietycze się urzędu jego, i wszelkie noty dyplomatyczne nie są mu z tego powodu znanemi, wnoszą więc, i z podobieństwem, że te częste narady, nie tyczą się uznania przez Anglią niepodległości osad hiszpańskich w Ameryce, ale projektu do prawa amnestyynego. Niektórzy utrzymują nawet, że projekt do powszechnego przebaczenia już przeszedł w radzie i oczekuje tylko na potwierdzenie królewskie.

FRANCYA.

Paryż dnia 31 *stycznia*.

(z *Korrespondenta Warszawskiego*.)

Dziennik *Gwiazda* zapewnia, że jeszcze przed dwóma miesiącami, wydany był rozkaz, dozwalający Deputowanym z *Martyniki* do *Senegalu*, udania się teraz w kraie Zjednoczonych stanów Ameryki północney.

W Kollegium Sgo *Ludwika*, odbyła się wczora uroczystość na cześć *Karola* Wielkiego.

Dzieła pod tytułem „Historyia Wielkiey Armii" (w kampanii 1812 roku) napisanego przez Hrabiego *Ségur*, rozkupiono we dwóch dniach 4000 exemplarzy.

Mówią, że koronacya Króla odłożoną będzie do czasu późnieyszego, niż wprzód mniemano.

Wyszedł dekret Królewski, powołujący do służby woyskowey 12,000 młodych żołnierzy z klassy roku 1823.

Gazeta codzienna głosi, że na uyście *Tagu* przybyło 12,000 Anglików.

— *Dnia* 2 *lutego* —

(z *Gaz. Hamb. Börsen Halle*).

Donoszą z *Pontoise*, że wszyscy Merowie oświadczyli, iż wolą zrzec się swojego urzędu, jak odmówić kreski P. *Alex. Lameth*. Biskayskie prowincye opierają się odnowieniu *Ayuntamentos* (*radców mieyskich*) zaleconych wyrokiem Królewskim, polegając na prawie od niepamiętnych czasów posiadanem, wolnego obierania członków municypalności i innych junt kraiowych.

Kapituła w *Valladolid*, którey juryzdykcya rozciąga się do *Guadalajara*, przyjęła na siebie umundurowanie ochotników Królewskich, w tym obwodzie. Stronnictwo duchowne w Hiszpanii pokłada wiele na tym rodzaju woyska.

Rozumieją, że 50 tylko familiy dostanie 3cią część wynagrodzenia.

Adwokat *Grand* podał do Izby deputowanych prośbę, że emigranci mogą wprawdzie bydź na rozprawach, o wynagrodzenie, ale nie głosować na projekt do prawa: popiera to dowodami, czerpanemi z ksiąg prawniczych, i zasad honoru.

W *Noyon* missyonarze spalili niedawno około 40 tomów dzieł *Woltera*.

Wczora Król Jmć przyymował ciało dyplomatyczne, a dzisia prezydował na radzie.

Xiążę *Reuss-Greiz* przybył tu ze swoją małżonką.

Gazeta *Indicateur de Bordeaux* donosi: Angielski poseł w *Lizbonie* żądał i otrzymał złożenie z urzędów całego ministeryum portugalskiego, które wzbraniało się uznać niepodległości *Brezylii*. Tey okoliczności przypisują wyjazd posła francuzkiego z *Lisbony*. A gazeta *Etoile* dzisieyszego wieczora wyraża: „ Otrzymaliśmy gazetę *lisbońską* z d. 22 stycznia; ministeryum portugalskie jest zmienione. Między nowo mianowanymi znaydują się J. J. *Torres*, ministrem morskim; i krajów zamorskich, Silv. *Pinheiro Terreire*; tymczasowie ministrem stosunków zewnętrznych Margrabia *Palmella*, królewskim posłem w *Paryżu* i kawalerem

orderu *Chrystusa*; Hrabia *Subserra* posłem przy dworze londyńskim i kawalerem orderu wieży i miecza.

— *Dnia 3 lutego.* — (*z Gazety Warszawskiey.*)

Projekt do prawa względem wynagrodzenia emigrantów, który stał się powodem do wydania wielu dzieł politycznych, skłonił także do dwóch dzieł prawniczych, które częścią obeymują zdanie względem rzeczonego projektu, częścią mogą służyć za skazówkę tym, którzy chcą wynagrodzenia. Pierwsza część jednego z tych dzieł ma napis: *Zbiór praw i wyroków sądowych z czasu od roku 1791 do 1825 względem emigrantów, deportowanych, ich sukcessorów, wierzycieli i t. d.* Autorowie, adwokaci *Toillandier* i *Mongaloy*, obiecują wydać drugą część zaraz po obradach nad wspomnionym projektem. Znany prawnik *Lepage* jest autorem drugiego dzieła pod napisem: *O emigrantach i ich wierzycielach.* Objaśnia w nim szczególniey prawa o zabraniu na skarb dóbr emigrantów.

— *Dnia 4.* —

Znayduje się teraz w *Lugdunie* synowiec Baszy Egiptu *Ibrahim Jussuf*; ma lat blisko 20, nosi kosztowny ubiór turecki, i okazuje hoyność dla szpitalów i innych publicznych zakładów, które zwiedza.

Obrady Izb.

Izba Parów.

Dnia 31 z. m. Xiążę *Escars* zdał sprawę o dwóch projektach do prawa, jednego względem nadzwyczaynych opłat w dwóch departamentach, z powodu wydatków mieyscowych, a drugiego względem pożyczek, które miasta *Havre* i *Laval* chcą zaciągnąć. Większością 145 kresek przeciwko 33 przyjęto projekt do prawa względem kopalni soli we wschodnich departamentach i *Vic.*

Dnia 3 b. m. Margrabia *d'Orvilliere* zdał sprawę o projekcie do prawa względem zamiany kilku dóbr koronnych. Zaczęły się potém obrady o projekcie do prawa względem klasztorów zakonnic.

Izba Deputowanych.

Dnia 4 b. m. zajęła się Izba mnóstwem podanych prośb. Petycye tyczące się wynagrodzenia odesłano do rozpoznania wyznaczoney kommissyi, a inne, jako to, aby wynagrodzono także tym, którym ruchomy majątek na skarb zabrano, lub też aby emigrantom nie dawano wynagrodzenia, lecz dobra im powrócono, odrzuciła Izba.

— *Dnia 3.* —

(z *G. Journal des Debats*).

Król Jmć o pół do jedynastey słuchał mszy ś.; o pół do dwónastey prezydował na Radzie ministrów, na którey *Delfin* był obecnym: znaydował się już i baron *Damas*, minister spraw zewnętrznych, który zupełnie już wyzdrowiał.

Wiadomo, że *Karol X*, długo mieszkał w *Edimburgu*. Z rozkazu J. K. M. konsul francuzki, w mieście tém znaydujący się, złożył 2000 fr. na wspomożenie pogorzelców.

Małżonka Delfina, uwiadomiona przez Deputowanego Departamentu *Wyższey Garony*, że gmina *Bonrepos*, nie ma sposobów na dokończenie rozpoczętey restauracyi swojego kościoła, oddała na ręce jego 300 fr. ofiary do składki na ten cel pobożny.

Mówiono, że koronacya królewska będzie odłożona. Mnóstwo już listów przesłano do wielkich urzędników, w których są oni uwiadomieni, że K. J. wyjedzie do Reims w pierwszych dniach maja.

Xiążę *Bourbon* dał 300 fr. na pogorzelców bazaru.

W niedzielę, d. 6 t. m. Hrabia *Pozzo-di-Borgo*, ambassador rossyyski, daje wielki obiad dyplomatyczny.

Król Jmć ostatniey niedzieli z wielkiem odznaczeniem przyjął jenerała porucznika, *Excelmans*, i łaskawie mu oświadczył, że go do służby przywrócił.

Gmina *Valognes*, znajoma ze swojego poświęcenia się dla sprawy królewskiey w każdym czasie, zapisała 1330 fr. na odnowienie monumentu w *Quiberon*.

Muzeum królewskie w pałacu Luxemburskim zostało zamknięte, do czasu ukończenia nowego uporządkowania nowych obrazow.

Król Jmć pozwolił Hrabiemu *Becuclerc*, dawnieyszemu oficerowi marynarki maltańskiey, nosić ozdobę tego orderu, udzieloną mu od W. Mistrza Zakonu *Rohan*, chociaż żonatemu.

— *Dnia 5.* —

Dzisia po mszy Król Jmć dał prywatne wysłuchanie arcy-biskupowi z *Bezançon*.

Dzisia w kościele ś. *Rocha* odprawiło się nabożeństwo żałobne, za duszę N. *Ferdynanda* Króla Sycyliyskiego. Xiężna *Berry*, Xiążę *Orleans*, z całą swą familiją byli na tem nabożeństwie. Xiążę *Talleyrand*, Xiążę *Aumont* i wiele znakomitych osób słuchało tego nabożeństwa.

Xiężna *Metternich*, która w *Paryżu* mieszka, od niejakiego czasu jest chora. Mówią, że Xiążę *Metternich* wkrótce tu jest spodziewany. — W jedney z gazet ministeryalnych wieczornych czytamy: Dzisia na giełdzie mnóztwo różnych biegało pogłosek. Między innemi powiadano: że Xiążę *Metternich* przyjeżdża do Paryża podobno dla wielkiego układu finansowego z jednym znakomitym bankierem tuteyszym. Przydają, że wyjazd posła austryackiego z Amayki znakiem jest odmiany polityki angielskiey względem Ameryki południowey i Grecyi; a w czasie, gdy dom *Rotschilda* dopełni pożyczki brezyliyskiey. wszystkie te okoliczności staną się znakiem, że dwór wiedeński nie przeciwi się uznaniu, ogłoszonému przez Anglią.

NIDERLANDY.

Bruxella dnia 30 stycznia.

(*z Gazety Warszawskiey.*)

Odebrany tu list z *Buenos-Ayres* zawiera wiadomości z *Chili* dochodzące do d. 3 października. Wyraża, iż jenerał *Kanterak* po bitwie stoczoney z *Boliwarem* d. 6 sierpnia, spiesznie się cofał, iż woysko jego zmnieyszyło się do 2500 ludzi, i że *Boliwar* ciągnąc jako zwycięzca do *Cusco*, zdobył już 6 prowincyi. Vice-Król *Laserna* połączył się z *Kanterakiem* przy *Dogulalos*. Okręt wojenny hiszpański *Asia* zawinął z 4ma mnieyszemi statkami do *Callao*, a Kontr-Admirał *Guise* z fregatą i 4ma korwetami uważa poruszenia jego.

— *Dnia 4 lutego.* —

Pan *Robert Wilson* zabawiwszy tylko 20 dni w *Ostendzie*, popłynął z córkami swemi na powrót do *Londynu*.

Donoszą od granic francuzkich, iż kommissya złożona z wyższych oficerów korpusu inżenierów i artylleryi, obeyrzy w miesiącu marcu wszystkie warownie w stronie północney, zacząwszy od *Dunkierki* aż do *Strazburga*. Ma rozpoznać stan ich i zapasów wojennych, oraz zbrojowni i magazynów, a o wszystkiém zda sprawę ministrowi woyny.

W nocy z d. 20 na 21 z. m. wypłynęło razem z *Dunkierki* 99 okrętów kupieckich, które dla przeciwnych wiatrów nie mogły wcześniey wyyść pod żagle.

Rotterdam 5 lutego.

Z powodu trwającey przez 48 godzin burzy, woda zalała trzy czwarte części tuteyszego miasta. Naystarsi ludzie nie pamiętają tak wielkiego wezbrania morza. Woda uszkodziła znaczną ilość tytuniu, kawy, cukru, bawełny i nasienia koniczyny.

ANGLIA.

Londyn dnia 29 stycznia.

(*z Korrespondenta Warszawskiego*)

Słychać, że w dzień ś. Jerzego znaczne promocye w woysku i w marynarce ogłoszone będą.

Dnia jutrzeyszego będzie wielki obiad u Lorda *Liverpool*, na który zaproszeni są nayznakomitsi urodzeniem i godnością Anglicy, z powodu, że tenże Lord udzieli im mowę od tronu do zagajenia parlamentu ułożoną. Podobny obiad i w tymże samym dniu daje Lord *Canning*, na który zaprosił już wielu członków Izby niższey.

Podług listów odebranych z Lisbony, a do d. 17 stycznia dochodzących, poseł nasz Pan *W. A'Court* doniósł już dworowi portugalskiemu, w nocie urzędowey, o uznaniu niepodległości krajów Ameryki południowey.

Dnia wczorayszego odebrano przez umyślnego listy z *Madrytu*, datowane d. 26 z. m. wraz z odpowiedzią dworu madryckiego, na oświadczenie Anglii, względem zaszłego uznania niepodległości Ameryki południowey, przez zawarcie z jey krajami traktatów handlowych. W odpowiedzi tey użala się gabinet hiszpański na to uznanie, i twierdzi, że rząd angielski niemiał dokładnych o stanie zamorskich krajów wiadomości, gdy przystąpił do oświadczenia się za powstańcami, w chwili, w którey właśnie szczęście na stronę prawey władzy przeszło. Donosi oraz, iż wysłany będzie do Londynu nadzwyczayny poseł z obszernemi instrukcyami. Z tego ostatniego zamiaru wnoszą, że dwór hiszpański zamyśla drogą układów dyplomatycznych, odwieść rząd angielski od rozpoczętego przedsięwzięcia. Papiery hiszpańskie poszły zaraz w górę blisko o jeden procent.

Odebrano tu doniesienie z *Mekki*, że nowa wyprawa wysłaną będzie z Judda przeciw zbuntowanym arabom: dwóch anglików będzie na ich czele. Kubitowie, którymi dowodzą *Hussein* i *Mehomet* niszczą i rabują tamteysze okolice.

(*z Gazety Warszawskiey*).

Blisko *New-Castle* nad rzeką *Tyne* doświadczano niedawno poruszającey machiny parowey, ważącey 11,000 funtów, i mającey siłę 8 koni, a to na dwóch kolejach żelaznych. Ciągnęła 12 wozów, naładowanych węglami, które ważyły blisko 71,000 funtów, i we 40 minutach odbyła drogę półtrzeciey mili angielskiey, czyli pół mili niemieckiey.

Porucznik okrętowy *James Sabben* ogłosił w gazetach tuteyszych, iż, na zawstydzenie akademii francuzkiey, wynalazł nietylko kwadraturę koła, lecz oraz jeometrycznie oznaczyć może kwadraturę wielkich liniy krzywych. Spodziewać się wypada, iż tajemnicę swoję ogłosi.

— *Dnia 1 lutego* —

(*z Gazety Hamb. Börsen Halle*).

W piątek Król Jmć z Xiążęciem *York* naradzał się w rzeczach woyskowych.

Zawczora, Hrabia *Münster* miał wysłuchanie u Króla Jmci i złożył otrzymane depesze z *Hannoweru*.

W sobotę od godziny 2giey do pół do szóstey, w niedzielę od 3ciey i wczora do 5tey godziny, odbywała się rada gabinetowa w ministeryum stosunków zewnętrznych, na którą wszyscy ministrowie wezwani byli; a dzisia na godzinę 1szą znowu są wezwani.

W sobotę hrabia *Harrowby* daje wielką gabinetową ucztę; jutro daje wieczerzę hrabia *Liverpool* w *Fifehouse* dla wielu parow, a Pan *Canning* w *Gloucester-lodge* dla wielu członkow izby niższey.

Możemy z niezawodnych wiadomości, jako i z listów nayznakomitszego domu w *Lisbonie*, donieść, że trudności o uznanie niepodległości *Brezylii*, na takim punkcie stały, iż stałość i wielkie usiłowania P. *William*, miały bydź pokonane i pierwsza poczta miała przynieść wiadomość, o przedsięwzięciu stosownych do tego środków. Tuteyszemu gabinetowi tak wiele zależało na oddaleniu z ministeryum stosunków zewnętrznych hrabiego *Subserra*, iż Sir *William* otrzymał rozkaz, oddalenia się z *Lisbony* i zabrania angielskich okrętów wojennych na *Tagu* jeśliby nie zezwolono na odmianę ministrów. Słychać, że Ch. *Stuart* popłynie do *Lisbony*, a potem na posła królewskiego przy dworze brezylyiskim do *Rio*.

Gazeta *Korrespondent Hamburski* wyraża. Powiększenie woyska angielskiego 15,000 ludzi, z których tylko 5000 na żołdzie kompanii wschodnio-indyyskiey ma popłynąć do *Indyy*, obudza uwagę i z wielką ciekawością oczekują na królewską mowę zagajenia parlamentu. Lubo powszechném jest życzeniem utrzymanie pokoju i Lord *Liverpool* i P. *Canning* niedawno podczas uroczystey biesiady to przyrzekali; jednakże gabinet angielski upatruje potrzebę, zabezpieczyć się od przypadku nastąpić mogącego poróżnienia. Niższa klassa ludu angielskiego nie ma wielkiey ochoty do służby wschodnio-indyyskiey. W obu ostatnich miesiącach, kiedy zaciąg był dobrowolny, zaledwie 200 ludzi stawiło się. Irlandya dostarczyła około 500 ludu.

WIADOMOŚCI ROZMAITE.

Dziennik *Mod* umieścił dawną wiadomość, ogłoszoną w *Wiedniu* roku 1761, za panowania Cesarzowey *Maryi Teressy*, w następującey osnowie: „Nie mało tu utyskują na wzmagające się zbytki w strojach i modach, które zwłaszcza między kobietami, mocno się szerzą, tak dalece, iż rzemieślniczego stanu niewiasty, które, niegdyś starały się tylko o wygodę i chędogość w szatach, a jedwabiów prawie nie znały, teraz już poczynają przez suknie, co do materyi bardzo kosztowne, co do kroju nader wymyślne, co do kształtu nader modne, równać się z damami naywyższego stanu. Zatém Dwór tuteyszy uważając, iż rzecz ta długo bez szkody kraju trwać nie może, owszem powstająca wyniosłości żądza, górowania jedney nad drugą, do większych strat powodem bydź może, zamyśla przez porządne przepisanie ubiorów, dla każdego stanu ludzi, położyć tamę tey zarazie."

Dnia 12 stycznia o godzinie 9tey wieczorem, jeździec konny, na jedney z ulic *Londynu*, zwabił mnóstwo ciekawych ludzi. Z obudwóch nóg jego wychodził ogień, rzucający światło na 2 lub 3 sążnie przed koniem. Okazało się, iż to była próba bardzo użytecznego wynalazku, to jest, strzemion, opatrzonych nowego rodzaju latarniami, które są z trzech stron zamknięte, i tylko od przodu światło dają. Tym jeźdźcem był sam wynalazca Pan *Peat*, przybyły z *Romford* do *Londynu*. Lampy są olejem nalane i tak urządzone, iż światło tylko przed sobą rzucają, jeźdzca ani konia w oczy nie razi, i żadnym ruchem, ani stąpaniem konia, nie doznaje przeszkody w paleniu się.

Dziennika wileńskiego Ner 12 r. 1824 zawiera rzeczy następujące: *Wypadki spółczesne*: List do przyjaciela, o powodzi w St. Petersburgu, zdarzoney d. 7 listopada 1824 r. — *Poezya*. Sąd ostateczny, *duma* przez Adama Słowikowskiego; Łza, *elegija tegoż*; Burza *tegoż*; Jaś i Zosia *tegoż*; Pieśń tatarska z Puszkina *tegoż*; Uleczenie *tegoż*; Płacz dziewicy *tegoż*; Krzewina *tegoż*; Lutnia, *elegia tegoż*; Sierota *tegoż*; Do Apollina, pieśń Horacyusza, przekład Juliana *Korsaka*; Mazurek, wiersz A. *Karłowicza*; Epigramma *tegoż*. — *Statystyka*. Naynowsze wiadomości statystyczne o gubernii mohilewskiey, przekład Leona *Rogalskiego* — *Podróże*. Opisanie wyspy Ceylanu i jey mieszkańców i podróż do tey wyspy odbyta przez John *Davy*. — *Technologia*. Łatwy sposob osuszania pokojow, z ryciną. — *Fizyka*. Systematyczny wykład fenomenow elektro-dynamicznych. *Część 2ga* z 3ma rycin. — *Wiadomości Bibliograficzne*. Pisma peryodyczne polskie na rok 1825.

Kurs wileński na assygnaty od dnia 10 lutego rubel srebny 3 ruble 77 kop. dukat nowy r. 11 k. 75 imperyał 37 rub. 70 kopiejek.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora Andrzey Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

---

w Drukarni Redakcyi.

OGŁOSZENIE

2. Od Białostockiego Obwodowego Rządu 2go oddziału Ogłasza się, iż w nim na osnowie zalecenia P. Ministra Skarbu i departamentu dobr Państwa odbywać się będą publiczne targi, na oddanie w 12stoletnią arendowną dzierżawę od 1go junii teraźnieyszego 1825 r., niżey wyszczególnione Skarbowe zawakowane majątki w Białostockim Obwodzie położone.

Nazwisko Powiatow, Amtow i Folwarkow.	Liczba dusz płci męzkiey włościan do majątkow należących.	Ile z tych majątkow, podług pruskich anszlagow i kontraktow, za wyłączeniem niektórych z 1812 r. do teraźnieyszego czasu bytych średnich stanowi do skarbu rocznego dochodu.		Jaki z tych majątkow był roczny dochód, podług targow i ostatnich kontraktow, za teraźnieyszego Rządu zawartych.	
		Srébrem.			
		Rubli	Kop.	Rubli	Kop.
Białostockiego Powiatu.					
Surażskiego amtu.					
Folwark: Zawyki, Baranki i Tryczowka	788	5311	76¾	6440	
Oprócz tego z folwarku Zawyk corocznie płaci się Surażskiemu kościołowi za zbożową dziesięcinę po 72 rub. 45¼ kop.					
Folwark Uhowo	222	1267	42¾	1325	
Bielskiego Powiatu.					
Bielskiego amtu.					
Folwarki: Gołowiesk, Użyki i woytowstwa Bielsk i Piliki.	1499	8125	25½	11,205	
Oprócz tego z folwarkow Gołowieska i Użyk płaci się bielskiemu kościołowi za zbożową dziesięcinę co rok po 135 rub. 99¾ kop. srebrem.					
Folwark Pohreby	55	408	71½	425	
Klenickiego amtu.					
Folwarki: Kleniki, Raczki i Lada z czynszowemi wsiami bielskiego leśnictwa	3935	19,586	42½	19,000	
Stołowackiego amtu.					
Woytowstwo Pliutycze	bez włościan.	8	55	12	
Brańskiego amtu.					
Folwark Załuskie	31	237	55	515	
Sokolskiego Powiatu.					
Janowskiego amtu.					
Folwark Janowo z czynszowemi kluczami Kuplisk i Czerliona nazywającemi się	2648	13,941	55½	14,145	
Dubnickiego amtu.					
Folwark Kuźnica Stołowa	113	1087	72½	955	

A zatém życzący wziąć w arendowną dzierżawę, którykolwiek z tych majątków albo kilka, zechcą przybywać z dostatecznemi kaucyami, odpowiadającemi dwórocznemu średniemu z każdego majątku dochodowi, do Białostockiego obwodowego Rządu 2go oddziału dla targow na terminy: 1szy d. 26 lutego, 2gi 12 a 3ci i ostateczny 18 miesiąca marca teraźnieyszego 1825 roku, na jakich zaś warunkach takowe majątki oddają się w dzierżawę, o tem objawiono będzie życzącym po przybyciu do Obwodowego Rządu. Sowietnik Wróbel.

---

2. Od Jurborskiey Tamożni ogłasza się, iż z uzyskanych pieniędzy, za różne skonfiskowane przez tę Tamożnią i byłą Podubiską Kontrolną Tamożenną Zastawę towary, konie i powózki, podług rozrządzenia Departamentu wewnętrznego handlu, wypada nagrody niżey wymienionym, wszyłym zpod wiedzy Kowieńskiego Tamożennego okręgu osobom:

byłym:	rub.	kop.
Członkowi Tytularnemu Sowietnikowi Sokołowskiemu	21	3¼.
Pakhauznemu Inspektorowi Tytularnemu Sowietnikowi Kiersnowskiemu	13	14½.
Zmarłemu pakhauznemu dozorcy Tytularnemu Sowietnikowi Obrembskiemu	210	46⅔.
Pełniącemu obowiązek byłey podubiskiey kontrolney zastawy Kolleskiemu Regestratorowi Boczkowskiemu	57	78½.
Pełniącemu obowiązek nadzorcy Kontrolnego dozoru Sztab-Kapitanowi Pruszakowi	297	69.
Objeżdżczykom:		
Adamowi Lisowskiemu	141	18.
Antoniemu Komarowskiemu . .	107	91¼.
Stanisławowi Sokołowskiemu . .	107	91¼.
Ignacemu Jamontowi	107	91¼.
Józefowi Milkowskiemu	203	1.
Franciszkowi Muszkowskiemu . .	203	1.
Stanisławowi Lisowskiemu . . .	203	1.
Józefowi Poszelińskiemu . . .	203	1.
Michałowi Gosztowtowi	203	1.
Józefowi Komarowi	203	1.
Jerzemu Celszerowi	203	1.
Bonawenturze Tyszkiewiczowi .	86	26.
Franciszkowi Muszkowskiemu . .	86	26.

Tomaszowi Buzrewiczowi	. . .	86	26.
Onufremu Szreyderowi	. . . .	86	26.
Dalkowskiemu	. . . .	88	63¾.
Skwirczyńskiemu	. . . . . .	191	26¼.
Rużyckiemu	. . . .	191	26.

Dla odebrania tych nagrod pieniężnych, zechcą pomienione osoby same lub ich sukcessorowie, przybyć do tey Tamożni, w czasie prawami przepisanym, z oczywistemi o sobie dowodami, albo przysłać w tym celu komukolwiek prawną plenipotencyą.

Sekretarz Żurawlew.

---

2. JP. Katarzyna Morzowna Obywatelka Królestwa Polskiego, w Dobrach Towianach JOOXX. Radziwiłłow, w Gubernii Litewsko-Wileńskiey w powiecie Wiłkomierskim leżących, dokończyła życia; która Testamentem pod Datą Roku 1824 września 20 sporządzonym, a 1825 stycznia 2 dnia w Ziemstwie Wiłkomierskim aktykowanym, pomiędzy innemi 1mo, Dla dwóch Braci Stryieczno-rodzonych, a Synow Stanisława Morzy, lub ich Sukcessorow złł. 1000. 2do, Dla Siestrzana JP. Franciszka Wysockiego, urodzonego z Anny Kałakuckiey i dla Siestrzenicy JP. Julii Kałakuckiey po rubli srebr. 100. 3tio, Dla drugiey Siestrzenicy JP. Ludwiki z Kałakuckich Wnorowskiey, oraz dla Wnuczki JP. Scholastyki Wnorowskiey po rubli srebr. 50. 4to, Garderobę i wszelki sprząt, na równy podział dla trzech osob, jakoto: dla JP. Ludwiki z Kałakuckich Wnorowskiey, tudzież dla Panien Scholastyki Wnorowskiey i Julii Kałakuckiey przeznaczyła; obowiązując mnie niżey wyrażonego Exekutora do scisłego woli swojey wypełnienia. O czym uwiadamiając wzywam, aby wyrażone osoby przy dowodach dostatecznie upewniających, że są istotnemi podług jey dyspozycyi Sukcessorami, mianowicie te, którym jest zapisana ruchomość, same osobiście razem i nierozdzielnie dla podziału i skwietowania do Dóbr Towian przybyły. Działo się w Radziunach Roku 1825 mca lutego 6 dnia.

b. Marszałek pttu Wiłkomierskiego Adam Kniaź Żagiell.

---

3. Sąd Exdywizorski na jednoczasowe usatysfakcyonowanie wszystkich Kredytorow zeszłego Stanisława Kaczyńskiego Pułkownika Remissą Głównego Sądu determinowany, w Majątku Żołciszkach w powiecie Wiłkomierskim exystujący, postanowił nieodmiennie całkowite to dzieło w dniu 23 idącego mca w oczewistą wziąć namowę, do tego więc czasu aby strony interessowane z pełną gotowością jawiły się pod utratą rzeczy ostrzega. Datt. 1825 mca februarii 6 dnia.

Szymon Kulwieć b. Sędzia Ziem. pttu Kowienskiego Exdywizor.

Józefat Erdman Prezydent Grodz. Upitski.

Wincenty Butler b. Pisarz Grodz. Wilk,

Regent Michał Grądzki

---

3. Doznając nay większego ukontentowania z profesyi mojey, która jest od kilku lat przezemnie wolno praktykującego nayprzyjemnieyszym celem życia, postanowiłem publicznie przez gazetę Kuryera Litewskiego nayczulsze złożyć podziękowanie W. Strumiłłowi Radcy Tytularnemu, Sekretarzowi Zgromadzenia szlacheckiego Gubernii Wileńskiey i kawalerowi, zadosyć czyniąc moim uczuciom wdzięczności, jakie tylko mogą bydź wynurzone z serc obowiązanych ludzi, za nayszczodrobliwsze dobrodzieystwo. Albowiem przez nayłaskawsze względy swe naytroskliwiey W. Strumiłło poświęcając momenta naydroższe, uczył z naydokładnieyszą pilnością i wielką cierpliwością, wszystkich wydziałów tyczących się sztuki ogrodniczey; czém będąc dzisiay dostatecznie przez nayłaskawsze względy wzmienionego Dobrodzieja obdarzony, zostałem oraz przez niego zarekomendowany do JWW. Giełgudow Marszałkow b. nadwornych Litews, u których po upływie trzech lat mojey bytności w obowiązku ogrodnika, nadal przyjąłem ogrod na własny dochod od roku idącego aż do roku 1831. Rzadkie położenie wzmienionego ogrodu, sposobność praktyki we wszystkich częściach ogrodnictwa, zaopatrzenie onego w Oranżerya Treybhauz i inne cieplarnie, w których naypięknieysze znaydują się rośliny, dodają nay większą zachętę w moim staraniu, i nayżywszą przyjemność w podjętey pracy. Jeśliby zatym kto z obywateli życzył dać do niniejszego ogrodu chłopców na naukę, chętnie za umową poświęcam moje usługi, zaręczając, iż z tey szkoły naylepsze wydam owoce. Datt. w Zamku JW. Giełguda Marszałka, leżącego o dwie mile od Jurborgu. Roku 1825 januar. 10 dnia. Adam Szczepkowski.

Roku 1825 mca stycznia 10 dnia. Daję niniejsze nayrzetelnieysze Swiadectwo JP. Adamowi Szczepkowskiemu, iż zostając w obowiązkach ogrodnika przez trzy lata ciągle w dobrach mojego Oyca Zamek zwanych w Gubernii Wilenskiey w powiecie Rossienskim położonych, dał siebie poznać z naylepszey strony tak co do konduity jak i znajomości w sztuce ogrodniczey.

Jan Giełgud Marszałkowicz Nadwor. Lit.

---

3. Niżey podpisany za prawem wieczysto przedażnym w roku teraźnieyszym 1825 mca januar. 26 dnia wydanym i przed aktami Ziem. ptu Wiłkom. przez W. Bogusława Horodenskiego Pisarza Pokoju obwodu Muryampolskiego przyznanym, stawszy się aktorem i dziedzicem majątku Limentowszczyzny w ptcie Wilensk. w parafii Bohusławickiey położonego, wzywa wierzycieli jeżeli jacy są i mają Ewikcyą na tym majątku, aby raczyli do niżey podpisanego w przeciągu miesięcy trzech objawić swe pretensye.

Dyzmas Hryniewicz Gran. Wileń. Sędzia.

Roku 1825 lutego 6 dnia wolno drukować. Wileński Ziem. Sędzia Aloizy Jasieński.

	Czas obserwacyi.	Wysokość Barom.	Wys. Ther. Réau.	Wiatry.	Odmiana w powiet.
Obserwacye meteorologiczne.	d. 12 godz. 6½ z rana	28 cal. 3,5 lin.	— 11 stopni.	Póln. Zach.	Pogoda.
	dnia 13 — — — —	28 — 2,4 —	— 14 — —	Póln. Zach.	Pogoda.